

DE BOEREN.

~~~~~

3 December 1902 bracht Generaal de la Rey, vergezeld van zijn tolk, den heer van Hoogenhuyze, een bezoek aan Dijon. Bij die gelegenheid droeg de president van de feestcommissie, de heer Stephen Liégeard, een gedicht voor, hetwelk wij getracht hebben te vertalen. :: :: :: ::

A. PIJNACKER HORDIJK.

~~~~~

DE BOEREN.

~~~~~

3 December 1902 bracht Generaal de la Rey, vergezeld van zijn tolk, den heer van Hoogenhuyze, een bezoek aan Dijon. Bij die gelegenheid droeg de president van de feestcommissie, de heer Stephen Liégeard, een gedicht voor, hetwelk wij getracht hebben te vertalen. :: :: :: ::

A. PIJNACKER HORDIJK.

~~~~~

LES BOERS.

Salut à ces héros, debout, face à l'orage,
Dont humble fut le nombre et si haut le courage !
Ils ont, d'un mâle outil, fait œuvre d'ouvrier ;
L'éclat de leurs exploits émerveilla le monde,
Et le monde, pour prix d'une leçon féconde,
Met à leurs fronts son vert laurier.

De ces preux sans reproche, ô sublime épopée !
Jamais leur rude main n'avait tenu l'épée ;
Au labour du sillon ils bornaient leur fierté :
Ce n'est qu'à l'heure impie où l'étranger se rue,
Qu'en glaive ils ont forgé le soc de la charrue
Pour défendre leur liberté.

Là-bas, le léopard veillait, guettant sa proie ;
Ne faut-il pas toujours que le fauve guerroie ?
Du mirage africain ses rêves sont hantés ;
La soif de l'or le brûle et, l'œil rougi de fièvre,
Il s'élançe, dût-il désaltérer sa lèvre,
A des ruisseaux ensanglantés.

Alors, eux, les vaillants, ils se lèvent de terre !
Leur arme est le fusil, leur loi — la Bible austère ;
Ils comptent moins de bras que l'Anglais de canons,
Mais ils ont pour flambeau la divine espérance,
Mais leur veine a gardé du vieux sang de la France...
Déjà l'Histoire attend leurs noms.

Un contre vingt, qu'importe, et que leur fait le nombre,
Dès que du saint combat l'éclair a lui dans l'ombre ?
Forts d'une juste cause, ils ont foi dans leur Dieu :
Leur devise est „Patrie”, et leur cri „Mourons libres !”
Et tant qu'un cœur, chez eux, aura gardé des fibres,
Ce cri lui servira d'adieu.

DE BOEREN.

Der heldenschaar mijn groet, die elken storm trotseerde,
Die luttel in getal zoo moedig zich verweerde;
Zij wrochttte een meesterwerk welks glans nooit wordt verdoofd;
De wereld stond verbaasd, als ze op die mannen staarde,
En dankbaar voor de les van onbetaalbre waarde,
Vlecht zij haar lauw'ren hun om 't hoofd.

O heerlijk heldendicht dier smettelooze dapp'ren!
Nooit had hun eelten hand de vaan des krijgs doen wapp'ren;
Hun kouter voren sneed, ziedaar hun eenge trots;
Eerst als te onzaal'ger uur de vreemden hen bestreden,
Ze 't ijzer van den ploeg tot wapenen versmeedden,
Om pal te staan op vrijheids rots.

De luipaard waakt daar ginds; hij komt zijn prooi beloeren,
't Is de aard van 't wild gediert met zwakken strijd te voeren,
En 't zwarte werelddeel bergt schatten in zijn schoot;
Van goudorst brandt zijn tong, wat kan dien dorst verzaden?
Hij nadert, zou hij ook door beken moeten waden,
Ai mij, door bloed van blanken rood.

Ras staan de dappren op om 't ondier af te weren;
Hun wapen is 't geweer, hun wet — het woord des Heeren,
Reeds Albions geschut telt meer dan allen saâm;
Maar Gods beloften zijn hun vaste bondgenooten,
Ook bergt hun ader bloed uit Frankrijk voortgesproten,
't Historieblad meldt eens hun faam.

Waar 't twintig tegen een, zou de overmacht doen zwichten,
Als van den heil'gen strijd zij 't bliksemvuur zien lichten?
Rechtvaardig is hun zaak, op God vertrouwen zij;
Hun leus is „'t Vaderland”, hun kreet: „Wij sterven vrijen”;
Zoolang hun 't harte klopt zal uit dier dapp'ren rijen
Weerklinken: „Vrijen sterven wij.”

Ah ! l'altier conquérant connaîtra la défaite !
Ils couraient au combat comme on vole à la fête,
Tous ces beaux fils joyeux, fleur du Royaume-Uni :
Ne leur fallait-il pas — touchante est la pensée —
Ravir la toison d'or dont mainte fiancée
Devait ouater son tendre nid ?

Votre promesse à vous, enfants, c'est la Mort blême ;
Vous aurez son baiser pour caresse suprême,
Et son sein pour dormir durant l'Eternité . .
Veuves, avant l'hymen, du fiancé livide,
Les filles d'Albion devant la couche vide
Vont pleurer leur virginité.

Car Kruger, sur un signe, a rassemblé ses braves ;
Jamais plus doux rayon n'éclaira ses traits graves :
Il a frappé la terre en invoquant les cieux,
Et du *veld* ont jailli les *commandos* superbes,
Et l'agresseur hésite, ayant vu dans les herbes
Le grand lion silencieux.

Bien rugit, vieux Boër ! Lionceaux intrépides
Qui sur le Léopard fondez à bonds rapides,
Courage ! haut la griffe ! Il est déjà moins fier,
Le fauve dont l'orgueil sur le bon droit trébuché ;
Il se fait au nombre et rencontre l'embûche . . .
Qui cherche l'or trouve le fer !

Carabine en arrêt, cartouchière en écharpe,
Embusqués sur les pics qu'un âpre roc escarpe,
Pour vous est la nature, ô rustiques soldats,
Et l'endurance innée, et l'adresse, et la force,
Et l'âme du chrétien qui, sous sa rude écorce,
Vous soutiendra dans les combats.

Déjà vous leur montrez, hardis semeurs d'alarmes,
Ce qu'au jour du péril vaut un vrai peuple en armes ;
L'hymne enflamme les cœurs, la balle éteint l'obus ;
Vos corps sont des remparts, vos monts des citadelles,
Et déjà la victoire étendant ses deux ailes
Sourit d'en haut à vos débuts.

De trotsche vijand zal het hoofd te pletter stooten!
Zij dansten naar den strijd als waren 't feestgenooten,
De bloem der zonen van 't Vereenigd Koninkrijk;
Ging 't niet — gedachte die hun zinnen kon betoov'ren, —
Om fluks het gulden vlies in d' oorlog te veroveren,
Opdat hun bruidsbed er meê prijkt'?

Onnooz'len, hoort uw lot! Het graf is uw verloofde,
U wacht de kus des doods, dat is het u beloofde,
Diens boezem biedt u rust tot in alle eeuwigheid;
O docht'ren Albions! uw bruiloftszon verduistert,
Uw echtkoets, 't ak'lig graf, houdt uwe hoop gekluisterd,
Beweent uw maagdom, gaat en schreit.

Want Kruger geeft het sein, 'hij komt zijn helden wekken,
Geen goddelijker glans verhelderde ooit zijn trekken,
En biddend slaat hij de aard als Mozes met zijn staf;
Commando's ziet ge als stof alom uit de aard verrijzen,
En de verov'raar schrikt wijl men in 't veld kan wijzen
Den leeuw die dreigend zwijgt als 't graf.

Daar brult des Boeren stem! o, dappre leeuwenwelpen,
Die tracht met snellen sprong den luipaard te overstelpen,
Houdt moed! Den klauw omhoog! Op uwe kracht vertrouwt!
De woestling die zijn woord en 't heilig Recht komt schenden,
Die bouwt op overmacht, moet in den valstrik enden,
Het ijzer vindt hij, maar geen goud.

De karabijn gereed, gevuld de bandelieren
Vindt ge op de steile rots, o burgers! uw kwartieren;
Een Boerenstrijder zoekt bij voorkeur 't vrije veld:
Volharding, vlugheid, kracht zijn u als ingeschapen,
Maar 't christelijk gemoed is uw voortreflijkst wapen,
Dat vormt u in den strijd tot held.

De alarmkreet wekt alom den vijand uit zijn droomen,
Tuigt van 's volks weerbaarheid, is 't land in nood gekomen,
't Gezang ontvlamt het hart, de kogel dooft de bom;
Elks lijf wordt vaste wal, elk kopje vestingwerken,
En de overwinning breidt glimlachend beide vlerken
Bij blij beginnens wellekom.

Gloire à Lucas Meyer par qui s'ouvre la route !
Gloire à Joubert changeant leur défaite en déroute !
Abondante est la gerbe et rouge en est le grain ;
Sous le vent de la faux, comme un épi fragile,
L'envahisseur chancelle . . . Aurait il pieds d'argile
Le lourd colosse au front d'airain ?

Non, mais il a trouvé partenaire à sa taille !
Il perd, enjeu sanglant, bataille sur bataille :
„A moi sont les champs d'or, les claims de diamants !”
Disait-il : „— Non, à toi les poitrines ouvertes,
A toi, pour oreiller, la brousse aux herbes vertes
Que vont blanchir tes ossements.”

Belmont, Magersfontein, grands heurts d'hommes où Cronje
Voit fondre l'Highlander aux feux du tir qui plonge ;
Modderspruit, tombeau d'un fol orgueil vaincu ;
Tugela, si fatale aux cadets d'Angleterre,
Que le Burgher ordonne au canon de se taire,
Pour qu'un du moins, ait survécu ;

Colenso, Spion-Kop, sombre et terrible butte
Autour de qui, cinq jours, se poursuivait la lutte ;
Veld en feu s'allumant sous les monts crénelés,
Rocs tonnant, trains sautant, mortelles embuscades,
Noirs ouragans de fer dressant des barricades
Avec les corps amoncelés.

L'Histoire à tous vous doit une page immortelle !
Et pendant que l'airain, sur l'affût qu'on dételle
Epanche sa fumée en nuages d'encens,
Eux, levant leurs regards vers le Dieu des Armées,
Font monter jusqu'à lui les strophes enflammées
De leurs hymnes reconnaissants.

La Foi fait les héros ainsi que les apôtres ;
De la cendre d'un brave, il en renaît dix autres ;
Joubert mort, Cronje reste, et quand, noir Golgotha,
Sainte-Hélène à sa croix ajoute une victime,
D'un sol toujours fécond sortent, trio sublime,
De la Rey, De Wet et Botha.

Aan Lucas Meijer de eer, hij leidde 't volk ten strijde;
Roem zij den held Joubert, wiens nad'ren schrik verspreidde
De garven talrijk zijn en roodgekleurd haar graan;
De zeis maait als de wind des vijands legerscharen
Als korenaren neer; of 't leemen voeten waren
 Waarop het ijs'ren beeld zou staan?

Neen, maar 't verwaten volk heeft hier zijn maat gevonden;
't Wordt, bloedige inzet! slag op slag verneërd, verslonden;
Het zei: mij is het goud, de mijnen, 't diamant;
Neen, klonk het antwoord steeds: uw zijn slechts de open wonden,
U strekt tot doodsbed 't veld, de naakte kale gronden,
 Uw beend'ren bleeken daar in 't zand.

Belmont, Magersfontein, waar, Hooglanders! uw drommen
Door 't welgemikte lood van Cronje dra verstommen,
En Modderspruit, het graf waarvoor de hoogmoed beeft;
Tugela, stroom vol angst voor Eng'lands legermachten,
Waar 't boerenveldgeschut met opzet zich laat wachten,
 Opdat één enk'le althans 't beleeft.

Spionkop en Colenso! vreeslijk te gedenken,
Waarom vijf dagen lang des vijands troepen zwenken,
't Gebergte ziet het aan, geen veldspriet blijft gespaard;
De rotsen dond'ren, treinen springen, schansen braken
Verderf, het moordend vuur doet alles branden, blaken,
 De lijken staap'len zich op de aard.

Een versch historieblad zal u onsterflijk roemen,
En als uit doodend brons de lyddietbommen zoemen,
De kruitdamp opwalmt naar omhoog;
Richt gij uw blik op God, den Heer der legerscharen,
Heft gij de psalmen aan van Isrels harpenaren,
 Wat steeds elks hart aan de aard ontoog.

't Geloof apostlen kweekt, ja, maar ook vaderlandren,
Uit de asch van één die viel verrijzen dra tien andren;
Cronjé volgde op Joubert en als Sint Helena
Dien Boer als balling draagt, **ziet men drie mannen rijzen**
Uit d'immer vruchtbren schoot, een trio, hoog te prijzen,
 't Zijn **De la Rey**, De Wet, Botha.

Botha, le jeune front à la vaste pensée,
Botha, qui dans ses bras tient la gloire enlacée ;
De la Rey, triste et doux, stratéliste profond
Dont maint captif connaît la clémence inlassable ;
L'impétueux De Wet, démon insaisissable,
Oseur qui charme et qui confond ;

Et s'il manque une épée à cette cause auguste,
Si, pour la mieux défendre, il faut le sang d'un juste,
C'est Villebois qui l'offre en paiement du succès :
„Pourquoi venir à nous quand le sort nous accable ?”
Soupire un chef... Et lui, le Bayard impeccable :
„C'est, dit-il, que je suis Français !”

Ainsi, toujours, partout, avec sa chair meurtrie,
Il fait un bouclier à la mère-patrie,
L'humble peuple, géant par la virilité,
Qui, rare et beau spectacle dans le siècle où nous sommes,
A tenu, trente mois, contre trois cent mille hommes,
Pour l'honneur de l'Humanité.

Mais l'heure sonne, hélas ! le Transvaal doit se rendre...
Ceux qu'en vain l'on poursuit, ceux que l'on ne peut prendre,
Inclinent vers le sol leurs fusils triomphants ;
Sous l'épaisse vareuse, ils abritaient une âme,
Et l'âme s'est brisée aux plaintes de la femme,
Aux sanglots des petits enfants.

Car les camps de famine ont révélé leurs affres ;
Le sirdar y sévit, digne émule des Cafres,
Impitoyable aux corps, sans merci pour les cœurs.
Allons, payez rançon des chers et frères êtres...
Ils seront, quelque jour, dignes de leurs ancêtres,
Vaincus plus grands que les vainqueurs.

.....

Aujourd'hui résignés, dédaigneux de la plainte,
Nobles ambassadeurs de la misère sainte,
Ils sont venus à nous, les glorieux vaincus,
Cherchant sous notre ciel ce regain d'espérance,
Que jamais au malheur ne refusa la France,
L'oubli des sombres jours vécus.

Botha, wiens jeugdig brein bergt ernstige gedachten,
Botha, wien roem en eer met open armen wachten,
En De la Rey, zacht droevig, peinzend man;
Een veldheer, die gevang'nen weet te sparen;
De ontombare De Wet, onvangbaar, in gevaren
Een durver die bekoort, een held die alles kan.

Indien een naam ontbrak bij dezer helden glorie,
Als 't bloed eens mart'laars voegt tot edeler victorie,
Dan zij het Villebois, die 't zijne op 't altaar plengt
Waarom toch, vraagt men, komt ge uw lot aan 't onze binden?
„Wijl ik een Ridder ben, in 't heetst des strijds te vinden”,
't Is Frankrijk dat zijn Bayard brengt.

Zoo was dit nedrig volk alofn en te allen tijden
Het vaderland ten schild, ten trooster in zijn lijden,
't Was manlijk, dapper, Godgewijd;
't Heeft dertig maanden lang wel drie maal honderd duizend
Gestaan, onze eeuw tot schaamt', hun almacht schier vergruizend
In d'ongelijken worstelstrijd.

Maar 't uur des onheils slaat, men moet zich overgeven...
Die men vergeefs vervolgt, die immer strijden bleven,
Ontdoen zich van 't geweer, al kost het boezemsmart;
Want onder 't ruw gewaad heeft men gevoel behouen,
Hun ziel brak onder 't leed van hunne dapp're vrouwen,
En bij den snik van 't kinderhart.

Want 't hongerkamp onthult zijn vreeselijke smarten;
De Sirdar woedt, de maat der Kafferen, der zwarten,
Meedoogloos voor het lijf, gevoelloos voor 't gemoed;
Welaan! wij offren ons voor onze teedre welpen;
Zij zullen later 't volk weer aan zijn vrijheid helpen,
Dat uitzicht maakt *deez'* neërlaag zoet.

.....
En thans is ieder stil; zij willen niet beklaagd zijn,
't Zijn tolken van hun volk, die immer onversaagd zijn,
Het toeft nu in Euroop, dat edel heldental;
Verwachtend dat hun hoop hier weer wat op zal klaren,
In Frankrijk, dat steeds troost hen die in rampspoed waren,
Zij zoeken hulp en troost vooral.

Les foyers sont éteints, détruites les chaumières,
L'œil ne voit plus, la nuit, scintiller de lumières;
Sur les champs désolés muette est la chanson;
Plus de socs au sillon, plus de bœufs à l'étable:
La faim, pour bien des soirs, s'est assise à la table
Où la Douleur sert d'échanson.

Eh bien ! nous, aumôniers d'une si noble peine,
Donnons, donnons encore, oui, donnons à main pleine,
Le pauvre son obole et le riche son or;
Cet or qui les perdit, que, chez nous, il les sauve!
A si haut prix que soit l'octroi du métal fauve,
Eux nous rendent meilleur trésor.

Par eux, et pour longtemps, s'est ressaisi le Monde:
Il étanche sa soif à la source profonde
Qui fait les peuples forts et sans peur les soldats:
Par eux le temple a vu relever son portique,
Et leur épée y grave, à la manière antique,
Les exploits de Léonidas.

STÉPHEN LIÉGEARD.

Château de Brochon (Côte-d'Or)

Décembre 1902.

Hun haarden zijn gedoofd, hun plaatsen zijn verlaten ;
Geen olie vult hun kruik, geen meel hun leêge vaten ;
Geen lied, geen licht geeft vreugd aan 't doodsch en eenzaam veld ;
Geen ploegschaar klieft den grond, geen os loeit in de stallen,
Want honger en gebrek zijn in het land gevallen,
De smart schenkt alsem, 't hart versmelt.

Kom, offervaardig volk, geef nu met volle handen,
Bied gul en gaarn en gauw uw geld, uw offeranden,
Een penning de arme en goud elk die het heeft op aard ;
Hij die 't verloor, bij ons moog' hij het wedervinden ;
Hoe hoog het geel metaal geschat wordt door zijn vrienden,
Der Boeren gift is meer nog waard.

Want door hun burgerdeugd heeft de aard weer moed gekregen,
De wereld laaft haar dorst aan deze bron vol zegen,
Elk vindt de kracht weerom, die gansch verloren was ;
Door hen zag 't tempelchoor weer zijne zuilen rijzen,
Waarop, naar d'ouden trant, hun griffel, 't zwaard, mag prijzen
De daden van Leonidas.

A. P. H.

Nijmegen, — Dec. 1902.

Bayard, de ridder zonder vrees noch blaam, 1476 -1524.
Leonidas, de vrijheidsheld uit de Grieksche geschiedenis.

